TOIMINTAKERTOMUS 2015

1 Yleistä

Apus ry on Keski- ja Pohjois-Uudenmaan lintuharrastajien yhdistys, jonka tavoitteena on edistää lintuharrastusta sekä lintujen suojelua ja tutkimusta omalla alueella, Suomessa ja kansainvälisesti osana BirdLife-perhettä. Yhdistys järjestää toimintaa ensisijaisesti jäsenilleen, mutta toiminta on avointa myös muille linnuista ja luonnosta kiinnostuneille.

Yhdistyksen toimialue käsittää kuusi Keski- ja Pohjois-Uudenmaan kuntaa: Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi ja Tuusula. Yhdistys teki tiivistä yhteistyötä Helsingin seudun lintutieteellisen yhdistyksen Tringan kanssa.

Vuosi 2015 oli yhdistyksen 34:s toimintavuosi.

2 Retket ja tapahtumat

Yhdistyksen tärkeä toimintamuoto on erilaisten linturetkien ja -tapahtumien järjestäminen. Retkityöryhmä koordinoi retkitoimintaa ja yhdistyksen retkikummit toimivat oppaina.

- 17.1. Kunnostustalkoot Seittelissä ja Rantamossa, 10 osallistujaa.
- 24.-25.1. Pihabongaus on BirdLife Suomen järjestämä valtakunnallinen tapahtuma, jossa tarkkaillaan talvilintuja. Tapahtumaa markkinoitiin omalla alueella ja lisäksi Apus järjesti Järvenpään keskustassa yleisötapahtuman, johon osallistui noin 25 henkilöä. Apuksen alueelta osallistui 565 pihaa ja noin 460 pihabongarille lähetettiin postia yhdistykseltä.
- 7.2. Kunnostustalkoot Kaakkolan lintutornilla. Raivattiin pusikkoa ja puustoa rantaluhdalta ja tornin ympäristöstä. 11 henkeä osallistui talkoisiin.
- 10.2. järjestettiin Tiira-ilta, jossa kerrottiin Tiira-lintuhavaintopalvelusta ja opastettiin sen käytössä. Ilta pidettiin Hyvinkäällä ja siihen osallistui 7 jäsentä.
- 27.2. opastettu pöllöretki Mäntsälään. 22 jäsentä oli mukana retkellä, mutta pöllöt pysyivät hiljaa.
- 21.3. kunnostustalkoot Kaakkolan lintutornilla. Jatkettiin pusikon harvennusta. Osallistujia 9.
- 18.4. Hanhiretki Nurmijärven hanhipelloille, 10 henkeä osallistui retkelle, jolla nähtiin paljon hanhia ja myös harvinainen lyhytnokkahanhi.
- 26.4. Retki Söderskärin lintuasemalle. Peräti 40 henkilöä ilmoittautui retkelle, mutta vain 17 pääsi saarelle asti, sillä vene hajosi ensimmäisen kyydin jälkeen. Retki oli todella sateinen, mutta merellä oli paljon haahkoja, alleja ja riskilöitä.
- 9.5. Tornien taistoon osallistuttiin neljällä tornilla Apuksen alueella, noin 20 osallistujaa yhteensä.
- 12.5. aamuretki Helsingin Viikkiin. 10 henkeä oli mukana jälleen tuulisella retkellä.
- 18.-24.5. Lasten lintuviikolla vietiin koululuokkia ja päiväkotiryhmiä luontoretkelle. Vähintään 30 osallistujaa.
- 6.6. Apuksen ensimmäinen ekoralli, jossa oli 10 osallistujaa, 5 joukkuetta. Voiton nappasivat Mikko Savelainen & Mika Asikainen.
- 20.9. perinteinen Kukkulan kuningas muutonseuranta, mukana 7 kukkulaa ja 30 osallistujaa, voitto meni tällä kertaa Tuusulan Kulomäelle.
- 26.9. Koko päivän retki Hankoon, käytiin mm. lintuasemalla, 24 osallistujaa.
- 6.12. Itsenäisyyspäivän pinnaralliin osallistui viisi joukkuetta ja 14 osallistujaa. Voiton veivät Petri Sola & Jukka Laiho.

Apuksen kolmas ekokisa jatkui koko vuoden. Lihasvoimin tapahtuvaan vuodenpinnakisaan osallistui yhteensä 29 jäsentä. Voitto meni uudella ennätystuloksella (206) Mika Lätille Keravalta. Puolen vuoden kisan voiton korjasi Risto Johansson.

Hyvinkään opistolla järjestettiin kolme lintukurssia, yksi keväällä ja kaksi syksyllä.

Keravan kirjastolla järjestettiin kesäkuun alussa Kesäyön laulajat -luento ja retki, johon osallistui 110 henkeä.

3 Suojelu- ja tutkimustoiminta

BirdLife Suomen Vuoden lintuna oli räystäspääsky. Jäsenistöä pyydettiin kirjaamaan pesäpaikat Tiiraan tai ilmoittamaan ne hankkeen koordinaattorille. Petri Sola toimi hankkeen koordinaattorina.

Toteutettiin Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen tilaama linnustokartoitus Nurmijärven Myllykoskella. Kartoituksiin osallistui neljä henkilöä. Kartoituksen yhteydessä tehtiin tilaajan toiveesta ehdotukset uusien opastetaulujen sijaintipaikoiksi ja teemoiksi alueen luontopolulle. Hankkeen raportti valmistui lokakuussa ja se on luettavissa yhdistyksen nettisivuilta.

Mäntsälän seudun vanhojen metsien linnustoselvityksen loppuraportti valmistui keväällä 2015. Raportti on luettavissa yhdistyksen nettisivuilta.

Nurmijärven Kaanaan metsän ja Kolsan lammikoiden linnustoselvityksistä julkaistiin artikkeli Tringa-lehdessä keväällä 2015.

Tuusulan Seittelissä saatettiin huhtikuussa loppuun talven 2014/2015 raivaustalkoot polttamalla raivattu kasvillisuus Seittelin kosteikon lintusaarilta. Kasvillisuus heikentää lintujen pesimämenestystä. Kyseessä on hoito- ja yhteistyöhanke SYKEn ja KUVESin (Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä) kanssa. Lisäksi kasvillisuutta raivattiin ja poltettiin Rantamon kosteikon kahdelta saarelta talkoovoimin. Kaiken kaikkiaan järjestettiin kahdet talkoot joihin osallistui noin 15 henkilöä.

Annettiin kaksi lausuntoa liittyen lintupeltojen perustamiseen Hyvinkään Äijänsuon alueella. Annettiin lausunto koskien Hyvinkään kaupungin Kurkisuon osayleiskaavaluonnosta. Vastattiin konsulttifirma Enviro tiedusteluun Nurmijärven luontokohteista liittyen ko. yrityksen työhön osa-yleiskaavatyössä. Varsinais-Suomen ELY-keskukselta saatiin tiedonanto, jossa myönnettiin kaksi poikkeuslupaa talitiaisten ja varpusten ampumiseksi tuotantotiloissa Mäntsälässä ja Nurmijärvellä.

Hyvinkään kaupungin ympäristötoimen kanssa aloitettiin yhteistyö laaja-alaisten linnustoselvitysten toteuttamiseksi. Apus ry: n esiselvitys valmistui joulukuussa.

Osallistuttiin ”Tuusulanjärvi 2030” tulevaisuusseminaariin Tuusulan Gustavelundissa lokakuussa. Seminaarin järjestivät Tulevaisuuden tutkimuskeskus ja Turun yliopisto.

Syksyllä jäsenille järjestettiin linnunpönttöjen yhteishankinta. Yhdistyksen linnunpönttöjen ripustamista ja huoltamista jatkettiin edellisvuosien malliin.

Yhdistys ylläpiti viittä lintujen talviruokintapaikkaa, Järvenpäässä (2 kpl), Hyvinkäällä, Keravalla ja Tuusulassa.

Yhdistyksen toimesta autettiin vuoden aikana eri tahoja lintuihin liittyvissä tilanteissa, kuten heikkokuntoisina löydettyjen lintujen toimittamisessa hoitoon. Vuoden mittaan hoito-, neuvo- ja avustustapauksia kertyi yhteensä 14 kpl.

Osallistuttiin Luonnontieteellisen museon (LUOMUS) valtakunnalliseen talvilintulaskentaan 18 reitillä, näistä 6 on Hyvinkäällä, 1 Järvenpäässä, 1 Keravalla, 1 Nurmijärvellä, 5 Mäntsälässä ja 4 Tuusulassa.

Osallistuttiin Luonnontieteellisen museon (LUOMUS) valtakunnalliseen petoruutuseurantaan yhdellä tutkimusruudulla (670:339).

Osallistuttiin Luonnontieteellisen museon (LUOMUS) valtakunnalliseen vesilintuseurantaan uusilla kohteilla Järvenpäässä, Mäntsälässä ja Tuusulassa.

Rengastustoiminta jatkui edellisvuosien malliin rengastajien toimesta kohdistuen pesäpoikasiin, petolintuihin ja erilaisiin projektirengastuksiin. Lisäksi uutena projektina aloitettiin SSP-rengastus Tuusulan Rantamossa.

Yhdistyksen alueella on kaksi kansallisesti tärkeää lintualuetta (FINIBA): Ridasjärvi ja Tuusulanjärvi. IBA-vastaavaksi oli nimettynä Petri Sola.

Tapio Tiirikainen toimi yhdistyksen edustajana Tringan suojelutoimikunnassa. Suojeluasioissa yhdistys on tehnyt tiivistä yhteistyötä Tringan kanssa. Tringan pyynnöstä Tringan suojelusihteerille ja IBA-vastaavalle päätettiin myöntää Tiira-yhdistyskäyttäjäoikeudet suojelutyötä varten.

4 Lintuhavainnot

Yhdistyksen havaintoarkisto (n. 330 000 havaintoa) on kokonaisuudessaan BirdLife Suomen ylläpitämässä Tiira-lintutietopalvelussa osoitteessa www.tiira.fi. Tiira on kaikille avoin palvelu, jossa voi pitää myös omaa havaintopäiväkirjaa ja selata havaintoja yhdistyksen ja koko maan alueelta. Samalla havainnot ovat yhdistyksen ja myös BirdLife Suomen käytettävissä suojelu- ja tutkimustarkoituksiin.

Havainnoista koottiin katsauksia jäsentiedotteeseen ja yhdistyksen nettisivuille. Vuoden aikana koostettiin mm. ensisaapujien lista ja yhteenveto Apuksen talvihavainnoista. Havaintoja toimitettiin myös BirdLife Suomelle mm. faunistiseen katsaukseen.

Tiiraan kirjattujen lintuhavaintojen määrä vuonna 2015 oli hieman edellisvuosia pienempi, noin 30 000 havaintoa. Tiira-järjestelmä salaa automaattisesti arkaluontoisia havaintoja, kuten petolintujen ja eräiden muiden lajien pesintään viittaavia havaintoja. Havainnoijat voivat myös itse salata havaintojaan. Salattuja havaintoja oli vuoden aikana yhteensä noin 360 kpl (1,2 %). Mielenkiintoisuus-rajan ylittäviä havaintoja kirjattiin noin 4200 kpl (14 %).

Yhdistyksen Tiira-yhdistyskäyttäjät huolehtivat havaintoarkiston ylläpidosta mm. tekemällä koontihavaintoja ja tarkistamalla tiettyjä pikkuharvinaisuushavaintoja ja muita erityisiä havaintoja. Alueharvinaisuushavainnot tarkisti Tringan ARK ja valtakunnalliset harvinaisuushavainnot BirdLife Suomen Rariteettikomitea.

Alueelle uusia lajeja havaittiin kaksi: isohaarahaukka Järvenpäässä ja Hyvinkään harmaasirkku, joka oli alueen 299:s laji. Muita alueen kunnille uusia lajeja olivat Keravan punajalkaviklo, Hyvinkään keltahemppo, Tuusulan pussitiainen ja Mäntsälän jalohaikara.

Petolintuhavaintoja yhdistyksen alueelta luovutettiin petolintuseurantaan osallistuvalle Jukka Tannerille.

Tikli-tekstiviestipalvelulla välitettiin tietoa harvinaisista linnuista. Tikli-käyttäjiä oli vuoden lopussa 34. Havaintoilmoituksia kertyi vuoden aikana 116 kpl.

WhatsApus-ryhmässä oli vuoden lopussa 35 käyttäjää. Viestit ryhmässä käsittelivät niin lintu- kuin muitakin havaintoja sekä mm. tunnistusapupyyntöjä.

5 Viestintä

Apuksen viestintäkanavat ovat nettisivut osoitteessa www.birdlife.fi/apus, jäsentiedote, Tiira-lehden yhdistyspalsta, Facebook-sivu, Apuksen sähköpostilista (Apus-lista) sekä WhatsApp -ryhmä ”WhatsApus”.

Yhdistyksen nettisivuja ylläpidetään Kotisivukone-palvelussa. Sivujen ylläpito on hajautettu usealle eri henkilölle. Nettisivuilla käytiin vuoden aikana yhteensä 16 685 kertaa (kasvua edellisestä vuodesta 127%).

Yhdistyksen jäsentiedote toimitettiin kolme kertaa vuoden 2015 aikana. Tiedote on ulkoasultaan A5-kokoinen vihko. Jäsentiedotteessa esiteltiin yhdistyksen perustiedot ja toiminnot sekä ajankohtaisia uutisia, tapahtumia ja havaintokatsauksia. Vuoden 2015 aikana jäsenistölle annettiin mahdollisuus valita sähköinen jäsentiedote paperisen sijaan. Vuoden lopussa sähköisen tiedotteen tilanneita oli noin 30 henkilöä ja paperisen tiedotteen sai noin 260 henkeä.

Yhdistyksen Facebook-ryhmässä oli 163 tykkääjää vuoden lopussa. Ensimmäinen kilpailu järjestettiin maalis-huhtikuun vaihteessa ja 26.3. sivut avattiin kilpailun innoittamina kaikkiaan 426 kertaa.

BirdLife Suomen valtakunnallisen Tiira-jäsenlehden yhdistyspalstaa käytettiin aktiivisesti yhdistyksen viestinnässä erityisesti tapahtumaviestinnässä.

Yhdistyksen sähköpostilistalla välitettiin n. 250 viestiä vuonna 2015. Listalla oli noin sata jäsentä.

Alueen paikallislehdet (Aamuposti, Keski-Uusimaa, Nurmijärven Uutiset, Vartti, Viikkouutiset, Järvenpää News) julkaisivat uutisia ajankohtaisista lintumaailman tapahtumista, joita varten yhdistyksen toimihenkilöt antoivat lausuntoja ja haastatteluita. Lisäksi tekstejä on tuotettu suoraan Keski-Uusimaa -lehden kumppanit-osioon.

6 Hallinto

Yhdistyksen kokouksia pidettiin sääntöjen mukaiset kaksi: kevätkokous 10.3. Nurmijärvellä ja syyskokous 11.11. Hyvinkäällä. Kevätkokouksessa (26 osallistujaa) Mikko Savelainen piti harmaiden hanhien tunnistusillan ja syyskokouksessa (32 osallistujaa) Samuli Haapasalo näytti lintukuvia Viron Matsalunlahdelta. Syyskokouksessa hallitukseen valittiin uutena jäsenenä kaudelle 2016-17 Noora Andersson.

Yhdistyksen toiminnasta vastaa seitsenjäseninen hallitus, joka kokoontui vuoden aikana neljä kertaa ja piti lisäksi kaksi sähköpostikokousta.

Hallituksen kokoonpano 2015:

Mika Asikainen, Järvenpää	puheenjohtaja
Petri Sola, Mäntsälä	varapuheenjohtaja
Hanna Pesanto, Tuusula	sihteeri
Matti Lahtinen, Hyvinkää	taloudenhoitaja, jäsensihteeri
Mikko Savelainen, Kerava	aluevastaava
Juha Honkala, Järvenpää	
Antti Mähönen, Nurmijärvi	

Yhdistyksen toimintaa toteuttivat hallituksen ohella viisi työryhmää, joiden jäsenet ja tehtävät olivat seuraavat:

Havaintotyöryhmä, Mikko Savelainen, Seppo Tuominen, Mika Asikainen, Petri Sola ja Antti Mähönen (26.3.alkaen) (Tapio Tiirikainen 15.3. asti)
- havaintokatsaukset, Tikli-verkko, Tiira-lintutietopalvelu

Viestintätyöryhmä, Hanna Pesanto, Micaela Morero, Tommi Mäkelä
- www-sivut, jäsentiedote, Apus-lista, tiedottaminen

Suojelutyöryhmä, Juha Honkala, Petri Sola
- suojeluasiat, linnustoselvitykset, laskennat

Retkityöryhmä, Mika Asikainen, Noora Andersson, Eero Vilpas
- retket ja tapahtumat, retkikummitoiminta

Rantamo-työryhmä, Seppo Niiranen, Mika Asikainen, Juha Honkala, Hanna Pesanto, Mikko Savelainen
- Tuusulan Rantamon kosteikkojen kunnostushankkeet

Yhdistyksen hakemuksesta Matti Helmiselle myönnettiin lokakuussa BirdLife Suomen kultainen ansiomerkki.

Toiminnantarkastajina toimivat Olli Okko ja Jouko Vuori ja varatoiminnantarkastajina Seppo Niiranen ja Jouko Olkio.

Yhdistys on jäsenenä lintujen suojelu- ja harrastusjärjestö BirdLife Suomessa. Yhdistyksen BirdLife-edustajina toimivat Mika Asikainen, Matti Lahtinen ja Hanna Pesanto. Yhdistyksen edustajia oli läsnä molemmissa BirdLifen kokouksissa.

Yhdistyksen Tiira-yhdistyskäyttäjinä toimivat Mika Asikainen, Mikko Savelainen, Petri Sola ja Antti Mähönen (sekä Tapio Tiirikainen 15.3. asti). Lisäksi Juha Honkalalla oli yhdistyskäyttäjäoikeudet suojeluasioihin liittyen.

Aluevastaavana toimi Mikko Savelainen. Petri Sola oli Vuoden lintu –hankkeen koordinaattori.

Yhdistyksen retkikummeja olivat Noora Andersson, Mika Asikainen, Mikko Savelainen, Eero Vilpas, Petri Sola, Juha Honkala ja Antti Mähönen.

Yhdistyksen jäsenrekisteriä hoitaa BirdLife Suomen toimisto. Yhdistykseen liittyi vuoden aikana noin 50 uutta jäsentä ja yhdistyksen jäsenmäärä vuoden lopussa oli 327, joista varsinaisia jäseniä oli 286. Jäsenmäärä kasvoi edellisestä vuodesta 42 jäsenellä. Jäsenmaksu oli 25 euroa varsinaisilta 5 euroa perhejäseniltä. Yhdistyksen kirjanpidosta vastasi Accountor Oy.

7 Talous

Yhdistyksen talous perustuu jäsenmaksutuloihin. Niiden lisäksi tuloja saatiin Hyvinkään kunnan avustuksena ja linnustoselvityksistä. Yhdistyksen tärkein voimavara on kuitenkin vapaaehtoistyö. Kaikki yhdistyksen varsinainen toiminta tehdään vapaaehtoispohjalta.

BirdLife Suomi myönsi yhdistykselle talkootukea 300 euroa. Linturalli 64 antoi yhdistykselle 2000 euron lahjoituksen Rantamon kahlaajarannan kunnostukseen.

Kuluista suurin yksittäinen oli BirdLife-jäsenmaksu, joka oli 2952 euroa. Muut kulut jakautuivat yhdistyksen eri toimintoihin, kuten jäsentiedotteen kulut, retkikulut, kokouskulut, hallintokulut (jäsenrekisteri, kirjanpito & pankkikulut, nettisivut), sekä talviruokinta- ja pesäpönttökulut.

Tilikauden tulos oli 1041,76 euroa ylijäämäinen.

Tämä toimintakertomus on vahvistettu Apuksen kevätkokouksessa xx.x.2016.